

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN

SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN

Utgiven av Socialdemokratiska Kvinnornas Centralstyrelse.

(H:te ärg.)

Stockholm 1916, A.-B. Arbetarnes Tryckeri

<p>Nr 10 Oktober</p>	<p><i>Prenumerationspris:</i> 1: 20 pr helt år, 60 öre pr halvt och 30 öre pr fjärdedels år. Lösnummer 10 öre.</p>	<p>Redaktion: ANNA LINDHAGEN. JULIA STRÖM-OLSSON.</p>	<p>Morgonbris' expedition: SIGNE SVENSSON, Allm. Tel. 244 36, Upplandsgatan 85, 4 tr., Stockholm. Annonser å sista sidorna pris 15 öre pr mm.</p>	<p>1916</p>
--------------------------	--	---	---	-------------

Rikemans bekymmer och fattigmans nöd.

Det är onda tider nu för både fattiga och rika, kanske mest för de rika! Det låter konstigt, men faktum är nog i alla fall att de ha ett fasligt bestyr med sina ägodelar just nu — de få ju inte vara i fred! Det nosas och räknas och undersökes, och så tidningarna, de upproriska n. b., som blanda sig i allting som inte angår dem.

I stort sett sitta ju herrar gulascher, de gamla, ärekrönta, såväl som de nybakade, löjeomstrålade, i ett orubbat välmågans tillstånd bland detta all världens överflöd, som överflöd av guld ger, medan folket faktiskt måste lida nöd och medelklassen också slåss mot vidriga ekonomiska svårigheter. Men deras lugn är, som sagt, måhända ej så orubbat; för de "gamla" är ju

För 25 öre
7 hg. 1914. 5 hg. 1916.

För 1 krona
4,5 hg. 1914. 3 hg. 1916.

För 50 öre
1,6 liter 1914. 1 liter 1916.

Fläsk för 50 öre
3,6 hg. 1914. 1,8 hg. 1916.

detta rätt så obehagligt, ty de äro ej vana att bli störda — annat än av socialistpressen, och den existerar ju ej för dem! — och för de "unga" kanske likaså, eftersom man ju i alla fall inte lär bli så ren om händerna av att räkna syndapengar.

Och syndapengar är det i sanning!

Hur många klutar sedan vår, mot vissa håll beskedliga regering har med på den byken, tör väl aldrig bli tillfullo klart, men en regering skall väl stå till ansvar inför sin överhet, och eftersom vi ju enligt grundlagen leva i ett konstitutionellt land, är det väl Vår Herre som egentligen regerar i Sverge. Åtminstone ser det inte bättre ut. Ty förbittringen är stor. Men han stipulerar dock, hr Hammar-

skjöld, straff även mot underlåtenhetssynder!

Det tillstånd vi befinna oss i, med den stora jättebranden som yttersta orsak, är tack vare hänsynslösa ockrars medvetet fördärvbringande framfart helt enkelt tröstlöst. Och än mer beklämmande, ja, förfärligt, är

det när man betänker att vi stå inför vintern.

Nu ropas det på skatteavdrag och dyrtidstillägg för alla löntagande under viss gräns, och det må ju vara gott och väl att försök göras, om de också äro små. Men bra litet komma de i realiteten att betyda. Ty ett dyrtidstillägg för ett år på låt oss säga 200 kr., vad är det, när levnadsomkostnaderna sedan 1914 stigit med 48 procent! En droppe i havet! Och innan detta års slut ha de med säkerhet stigit till 50 procent, om det förslår. Den som kan räkna, bör förstå — om han inte redan av praktisk erfarenhet förstätt, vilket vi dock ha anledning förmoda.

Vad skall det bli, och hur skall detta sluta? fråga, ja ropa alla. De som förut fått äta kött 3 å 4 gånger i veckan ersätta nu detta med lever, falukorv och andra surrogat. Men lever t. ex., som förut kostat från 70 öre till 1 kr. pr kg., kostar nu 1:50—2:50 kr. Är det rimligt! För att nu inte tala om att lever är en föga närande föda. Och om sill t. ex. får man i fattiga hem inte längre tala. Det är numera kalasmat. Och de fattiga ha, som bekant, inte ofta kalas.

Men de gamla och de unga och även de "gammalunga" jobbarna frodas. Så går det t. ex. just nu genom pressen ett meddelande, att vissa svenska galoschfirmor åt sina aktieägare för år 1914 utdelat 15 procent samt dessutom en gratisaktie eller 115 procent. För år 1915 ha de fått 25 procent. Vilket alltså, då kapitalet fördubblats genom friaktier, utgör en utdelning av 50 pro-

cent, d. v. s. halva kapitalet. Dessutom lära betydande avsättningar till reserverna ha ägt rum. Bolagets beviljning för år 1914 upptogs till 763,600 kr., verkställande direktörens till 190,000 kr. och verkställarens till 85,000. För år 1915 utgjorde motsvarande siffror respektive 1,654,000, 346,000 och 147,000 kr. Det är ju siffror som tala.

Av allt detta framgår, att den svenska galosch- och gummiindustrin befinner sig i en storartad frammarsch och ger lysande resultat åt sina intressenter.

Icke förty höjde emellertid i våras ledande galoschfabriker priset å varan med 15 procent, och för någon tid sedan steg priset ytterligare.

Man står verkligen undrande och häpen och bara frågar i detta som i så många andra fall: finns det då ej längre lag och rätt i landet? Skall det få huseras hur som helst med allting på snart sagt alla områden?

Att halvsula sina skor är snart lika dyrt som att göra en utrikes resa, och strumpor för vinterbehov åt stora som små göra säkert i det här laget mån- gen hustru förtvivlad.

Nu har man lyckats få maximipris på ved — 59 kr. pr famn för prima björkved! Det är ju gott och väl, men 59 kronor — (senare ha vi sett att det för hemkörning av veden debiteras 4 kr., således blev det ändå 63 kr. famn!) — man baxnar vid blotta tanken. Smöret har ökat i ett enda slag från 2:75 till 3:25, kaffet på ett par månader med 60 öre pr kg.

Och ändå finns det gott om ved, gott om smör, gott om kaffe — fråga Stendahl! Fotogen, elektriskt lyse, hyror, allt har ökat — blott icke inkomsten.

Och ändå måste man säga att det vad maten beträffar blir mycket värre. Ty just nu kunna vi om ej helt ersätta, så dock i mycket utdryga sovet med grönsaker. Vilka visserligen ej heller äro billiga men dock betydligt billigare än kött och fläsk. När vintern kommer blir det bara potatisen, och gud välsigne den i och för sig — bara han inte välsignar stärkelsen alltför mycket, så går det efter skomakarens i Röda rummet teorier! Ty visserligen kunna vi erkänna, att barn i normala fall, trots allt, är en gudagåva, som ingen som har fått vill mästa, men i dessa tider må vi dock för deras egen skull icke önska dem. Ty det heter ju:

Gör hemmet så, att en gång, när liten blivit stor,
det bästa han av livet minns,
var hem och far och mor!

Men hur skall far och mor, ville de än så gärna, i dessa nådens nödar, kunna skydda sina små från umbäranden och tunga hågkomster från denna tid.

Dock, det skall väl ingå som ett led i 1914 års idéer, denna härdning av 1935 års klass — i de krigförande länderna "härdar" man ju barnen ända till vansinne.

Stora minnen, stolta bedrifter från 1914 års världskamp, på historiens blad skola ni lysa, inför en beundrande eftervärld!
J. S.—O n.

Martin Luther om dyrtiden.

Den dyrtid, vari vi för närvarande leva, har visserligen under kriget tagit särskilt kraftigt uppsving. Men egentligen började den för ganska längesedan, nämligen redan omkring år 1500. Med smärre avbrott har den allmänna prisnivån fortsatt att stiga ända från den tiden. Redan år 1600 voro priserna mer än dubbelt så höga som 1500. Därefter gick det upp och ned till omkring år 1750, då nivån var densamma som år 1600. Men därefter blir det ett rusande uppåt till början av 1800-talet, då det kostade 8 gånger så mycket att leva som i början av 1500-talet. Det var de Napoleoniska krigens, som den gången bidrogo att skapa den exceptionella stegringen. Sedan gick det ner ett par trappsteg för att änyo sätta in med all kraft mot slutet av 1800-talet.

Allting är relativt, och därför kändes naturligen den prisstegring, som inträffade på 1500-talet och ledde till fördubbling av priset, lika hård som den nuvarande. Vi ha i en tidning hittat ett uttalande av Martin Luther från 1540 om prisstegringen, vilket bekräftar detta. D:r Martin skrev nämligen:

"Cato bestämde att tjuveri skulle ersättas dubbelt, men ocker fyradubbelt, ty, som han sade, att ockra är detsamma som att mörda folk. Således hava hedningarna med sitt förnuft kommit till insikt om, att ockrarna fyradubbelt voro tjuvar och mördare.

Vi kristna däremot hålla dem i ära, ja, vi nästan tillbedja dem för deras pengars skull. Men liksom Nemesis skipade rätt bland judarna på hemvägen från Babylon, då de rika undertryckte de fattiga och läto dem lida oförskyllt, så behöva vi också en Nemesis, om vi ej skola bliva ockrarnas livegna. Dock, det blir regeringens sak.

I spörjen mig hur man kan känna igen en ockrare. Se på dem, som ligga inne med spannmålen, men dölja den, som glädjas över andras nöd och jubla när livsförnödenheter-

na stiga i pris, men bliva förargade och gräma sig när säden blir billigare!

Sannerligen, ockrare och penningdyrkare äro värre än djävulen själv. Varje förständig människa borde tycka, att turkar och hedningar äro rena änglar i jämförelse med dem. Vem törs berömma sig över att vara en kristen, när han tjänar Mammon mer än Gud?

Den girige bryter mot kärlekens lag, men han tar dock ej från någon och mördar ej heller. Han är blott en negativ dräpare, men ockraren är positiv, ty han försummar ej blott att hjälpa den hungrige, utan han tar också ifrån honom hans fattigaste brödbit.

Han frågar icke efter om världen går under, bara han själv blir rik och mäktig. Säg ej till din ursäkt, att de rika kunna bära den dyrtid du åstadkommer. Tänk på den fattige med stugan full av hungriga små och med en knapp veckoavlönning för hårt arbete. Vem skall betala det bröd, som ditt ocker här fördyrat?

I ockrare haven med Eder begärlighet drivit det därhän, att den som för några år sedan kunde livnära sig på hundra gyllen, nu inte kan reda sig med två hundra. — Därför ännu en gång! När man sätter

Barn.

(Forts.)

Men nu ska' ni allt få göra om detta också. Seså, marsch iväg å byt om! Vänta! Var ha ni gjort av lappen ni fick?

— Jo, han ligger kvar hos farbror.

— Ja, då så, marsch i väg och om ni inte skynda så...

Fyra par ben ligga på ryggen, och med en strut vardera fara de åstad.

Då de kommo in i boden, skreko de båda två samtidigt:

— Dä' va' fell!

— Nå, va' skulle ni ha då? sade farbror.

Två små pojkar sågo frågande på varandra.

— Jo, dä' va' — — —

Den äldre pysen teg igen, men den yngste högg in:

— Ä, mins du inte att dä' va' kaffebröd!

Men nu fanns inte kaffebröd och farbror undrade, om de inte kunde ta franska bröd i stället.

— Jo, dä' va' just dä' som jag skulle ha! jublade den minste.

Och två små pojkar kommo segerstolta och glada rusande uppför fru Ströms trappor med en stor påse och skreko för fulla halsar:

— Titta tant, så'n stor påse, nu ha vi allt fått rätt ändå!

Fru Ström måste skrattande själv gå till boden, och där blev allt upplärerat.

Pojkarna hade först och främst tappat en 10-öring och slarvat bort den skrivna lappen, men hittat en annan pappersbit, där det stod kardemumma och kryddpeppar. När det då blev 2 öre över, voro de alldeles övertygade om, att de fått lov att köpa karameller för dem. Då de ej gjort rätt första gången, då de kommo hem med två små strutar, voro de så mycket säkrare att ha uträttat ärendet riktigt då de överlämnade en stor påse. Och ni förstå nog, hur gränslöst orättvist och elakt de tyckte det var, när fru Ström snurade iväg tillbaka med deras franska bröd, efter att kraftigt ha uttryckt sin uppfattning om att barn är barn.

Barns fina iakttagelseförmåga har ni väl också erfarit ibland.

Fru Kvist hade nyss fått en arvinge, och för tillfället satt hon i en vilstol och ammade sin lilla älskling, vilken hon hade insvept i en liten filt. Hennes treårige son kom segersäll indragande med kamraten, den lika gamla Stina.

— Titta! Dä' här ä' våran syster dä'.

Nu var det så, att Stina ungefär samtidigt också fått en syster, och därför tyckte hon det var för mycket att John skulle vara så stram.

Hon satte sin lilla näsa i vädret, synade barnet från alla sidor, filten dock mest:

landsvägsrövare, mördare och tjuvar på stegel och hjul, kunde man då icke ha rätt att göra det med mammonsdyrkare, som anstifta dyra tider, häna fattigas nöd och prisa sin egen lycka?

Är icke detta som vore det skrivet i dag? Tiderna förändras, när allt kommer omkring, icke så mycket på 400 år.

(Konsumentbladet.)

Lill-Margit.

Lill-Margit, lilla stinta
på fäbodvall,
hon sjunger så smeksamt
sin vallaretrall.

Hon rädes ej alls för trollen
i högsommarnatt,
fast ekot i bergen svarar
som trollungars skratt.

Så härligt att leva och dricka
sig rusig av sång
och blicka i nattens stillhet
på stjärnornas gång! —

Lill-Margit har redan en saga
med stjärnögd prins. —
Han kom som ett sus i kvällen...
Lill-Margit hon ler och minns.

Kanhända att prinsen glömmet
sin midsommarbrud,
då gråter Lill-Margit
och ber till Gud.

Lill-Margit, må aldrig trollen
få korsa din stig,
du solbarn, som föddes att älska!
— Min bön för dig.

Gustav Lundberg.

— Ja, vi ha en alldeles likadan, dä' bara filten som är olika!

Ja, det nu berättade är ju bara trevliga oskyldiga infall. Men på tal om barn kan man ju också komma in på händelser, där det humoristiska försvinner för det upprörande. Det gäller barn som få lida för sin efterhärmaningsdrift och föräldrastolthet, då föräldrar hjärtlöst eller obetänksamt straffa barn för en sak de själva direkt varit orsaken till. Jag vill anföra en sann händelse som ju ej heller är ovanlig.

Fadern intog en aktad och hög samhällsställning. Paul var ende sonen och 7 år gammal. Ofta kom det gäster till huset, bland dem en direktörsfrau och hennes gamla dotter. Mot dessa två individer hyste herrn i huset den mest fanatiska motvilja — den var så stor, att om han såg dem komma kunde han hals över huvud ge sig iväg hemifrån köksvägen, bara för att slippa tala vid dem. Men konvensansen fordrade god min.

En dag kommo de båda damerna på en förmiddagsvisit. De blevo hjärtligt välkomnade av frun i huset. Paul, som åsett deras ankomst och i allt kände sig solidarisk med fadern, tågade in i salongen med händerna i byxfickorna och mössan på huvudet och svor ilsket:

— Jaså, ä' de här käring-dj-na här nu igen!

Det slog ner som en bomb. Den äldre damen skrek till och fick ett låtsat svimningsanfall, och den yngre vånade sig:

— O, så förskräckligt!

Moderns ansiktsuttryck, genomskinligt nog,

och åtföljt av orden: "Gå in till pappa, Paul!" försatte unge herrn i en dystert och oanad stämning. Några minuter efter lämnade damerna förbittrade och förolämpade villan.

Inne hos fadern gick det löst på en gång. Paul fick icke ett ord med till sitt försvar.

— Tyst pojke! lät det så fort han ville säga något.

En häst spändes för genast, och Paul och hans far kommo till direktörsbostället ungefär samtidigt med de båda damerna.

Och så började exekutionen.

Det första han fick göra var att ödmjukt be om förlåtelse, och se'n skulle han i de förolämpades åsyn ha ett ordentligt kokstryk, som skulle bota honom för dylika fasoner.

— Men pappa! bad han.

— Tig!

— Snälla pappa!

— Tig, lymmel!

— — —

— Se så där ja. Nu kan du få säga va' det var du ville.

Jo, uhu, uhu! Dä' va' ju pappa som sa' så där sist tanterna kommo.

— !?!!

Det gick fort att komma iväg, och sedan blev det ännu mera svårt för Pauls förut onda bak, när de väl och vackert voro hemma.

Var nu detta rätt? Skulle han ha stryk eller skulle han icke?

Naturligtvis inte!

Om någon behövt en avbasning, hade det väl varit fadern, och om någon skulle bett om ursäkt var det väl han.

Vad aktning och kärlek skulle den lille pysen få för en far som först säger en sak, och när hans son, som såg upp till fadern som en högre auktoritet, spelade eko, lät honom genomgå så mycket smälek och förödmjukelse?

Hur man vrider och vänder kommer man alltid till en och samma punkt: Föräldrarna måste uppfostra sig själva. Hur mycket syndas inte i det fallet! Ja, det fordras nog både erfarenhet och behärskningsförmåga att vara i den rätta sinnesstämningen vid umgänget med barn.

I detta fallet spelar nog inte den akademiska bildningen och yttre polityren någon roll, utan här kommer nog själslivets adel till sin rätt, så att en skogsarbetare eller statare kanske kan ge sina barn ett föredöme, som en doktor skulle kunna avundas.

Disa Wästberg.

»Den svenska Dreyfusprocessen, historik och dokument»,

heter ett arbete, behandlande processen mot de bekanta talarna på fredskongressen, vilket börjat utgivas på Frams förlag, Stockholm. Pris pr häfte 25 öre. 1:sta häftet har i dagarna utkommit.

Annu är det en del klubbar som ej insänt rapport, varför dessa härmed ännu en gång efterlysas.

Hotet mot vår församlingsfrihet.

När aktivismens vågor gingo som högst, när vi, trots en tydligt allmänt utbredd vilja hos det svenska folket att förbliva neutralt, hotades att bli inkastade i krigets elände och därtill få över oss skammen av ett klart och rent anfallskrig, så ansågo de ansvarsfullaste, att en motrörelse mot aktivismen icke kunde underlätas, om man ville stå ren inför samvetets dom.

Stora fredsdemonstrationer, såväl från socialdemokratiskt håll som från sammanslutna fredsvänner från olika partier, gingo av stapeln. Inom riksdagen ledde aktivisterna ett eklamt nederlag. Huru säkert man på dessa båda linjer skulle lyckas att rädda fäderneslandet från krig var emellertid omöjligt att veta vid den tidpunkt, då Ungdomsförbundets verkställande utskott till klubbarna utsände sin appell att "omedelbart igångsätta den kraftigast möjliga offentliga och privata agitation för fredens ovillkorliga bevarande".

Vad gjorde därmed ungdomsklubbarna? Intet annat än sin ofrånkliga plikt att såsom tillhörande Internationalen förhindra ett ytterligare krigsutbrott. Huru många förebråelser, ironiskt framställda även från högern, att socialisterna icke kunnat förhindra kriget, hava ej framkommit! De av oss bland socialdemokraterna, som ansett att det var Tyskland som bar ansvaret för krigsutbrottet, huru hava vi icke grämt oss över att de tyska socialisterna så motståndslöst tycktes dragas med i virveln!

Först med Liebknechts framträdande började det ljusna i Tyskland, och sedan har skaran av kämpar mot Tysklands officiella politik vuxit.

Under förlitande på gammal svensk rätt att en sluten församling har rättighet att rådslå, såg den socialdemokratiska ungdomskongressen dagen. Utomstående, vilka genom sina inlägg kunde belysa det viktiga spörsmålet, huru man på bästa sätt skulle bemöta aktivismen, voro inkallade.

Huru hovrättens utslag angående denna församling kunnat bedömas, har kanske fått sitt skarpaste uttryck i professor Lundstedts kritik av domarna: "Kongressens syftemål att under en rådande krigsaktivistisk högkonjunktur söka förekomma ett mot vår författning stridande svenskt anfallskrig har hovrätten uppenbarligen funnit vara av så 'synnerligen försvärande' art, att den måst — fastän förräderikapitlet ej kunnat tillämpas — utdöma ett straff ungefär lika strängt, som om landsförräderibrott hade begåtts". — — — "Då det säger sig självt, dels att siffran å de närvarandes antal ej utan det allra primitivaste domstolsgodtycke kan bilda gränsen mellan en sluten och offentlig sammankomst, dels ock att det ej kan vara normgivande för frågan: 'offentlig eller sluten sammankomst?' huruvida privat våning, klubb- eller hotellokal, konsertsal, folkets hus o. s. v. blivit för sammankomsten använd, är det uppenbart, att följden av de båda utslagen, om de icke i detta avseende saknade rättslig grund, måste bli att allt, som yttras i den trängre sällskapskretsen, på klubbar eller på vilken förening som helst, dess syften må vara nöjen, välgörenhet, social verksamhet etc. i själva verket av en svensk domstol, när det så passade sig, kunde behandlas såsom om det vore yttrat inför

sådan sammankomst, som strafflagen § 10: 14 talar om."

Denna ståndpunkt har av professor Lundstedt vidare så betecknats att den "riktar en mördande spets mot något av det allra väsentligaste i den svenska friheten". Genom högsta domstolens utslag, som frikänner Hedén men funnit Höglund och Oljelund förvunna till ansvar enligt samma lagrum som hovrätten, ehuru deras straff nedsatts, står hotet kvar mot det allra väsentligaste i den svenska friheten. Är det verkligen så, att vi icke längre anses hava rättighet till fri överläggning inom slutna sammankomster, så måste vi arbeta på att få lagen förtydligad så att denna urgamla frihet allt fortfarande blir vår.

I sitt tal vid demonstrationen den 10 september om svenska frihetens nedgång påminde Hedén om att även kritik angående lagarnas tillämpning har gott stöd i gammal svensk uppfattning, varvid han citerade Geijer.

Den frikände Hedén tog också vid detta tillfälle initiativ till att vi måste verka för Höglunds och Oljelunds frigivning. Han sade: "Symbolen av svenska frihetens återupprättande måste bli våra fängslade kamraters befrielse. Det vore en skam för Sverges arbetareklass och arbetareparti, om de ej komme ut långt före strafftidens slut."

Må vi alla komma att allvarligen deltaga i denna rörelse samt att fast och målmedvetet förena oss i kampen för den svenska frihetens bevarande.

Anna Lindhagen.

Minimigränsen.

»Genomsnittslönen för arbetarna reduceras alltid till det för levnadsförhållandena absolut nödvändiga minimimåttet, som beräknas vara erforderligt för att arbetaren skall kunna leva och fortplanta sig.»

Denna sats talar sitt tydliga, för att inte säga cyniska språk, om vilken roll arbetareklassen spelar under nuvarande samhällsförhållanden. Denna, som Lassalle benämner det kapitalistiska samhällssystemets järnlag, synes dock i all sin hårdhet icke längre kunna räknas med. Nu gälla icke järnlagar; de äro tydligen för mjuka i dessa krigsmoralens dagar.

En undersökning skulle nog konstatera att stora grupper av vår arbetarebefolkning kommit under minimimåttet för levnadsstandarden.

Före krigs- och dyrtiden var väl ovan citerade sats för arbetareklassen i vårt land det genomsnittliga levnadsmåttet som med fackföreningarnas hjälp kunde uppehållas, men nu torde vi för stora grupper vara under detsamma.

Några större genomgripande lönerörelser, med förhöjda löner i proportion till uppskrivningen av livsförnödenheterna, ha ej ägt rum. Enstaka grupper ha visserligen genomfört lönerörelser med förhöjningar, men allt dock i ringa omfång mot vad endast matfördyringen åsamkar i merutgift.

Merutgift, säger kanske någon som läser dessa rader. Vem får ge ut mera nu till mat än förut? Allt annat har ju även blivit så dyrt: bara litet tråd och stoppgarn att laga med blir ju nu en väsentlig utgift, vilken förut kunde

tagas på matpengarna. Och så dessa skolagningar och endast ett par barnstrumpor till vintern vålla stora bekymmer. Dessa, som förut kostade omkring kr. 1:— å 1: 25, betinga nu 2: 60 och 3 kr. Tänk då en familj med inkomst av 1,500 å 1,800 kr. och en 3—4 »slitvargar». Många, många gånger frågar sig nog den, som har hushåll, fast mindre sådant, men ändock måste räkna flera gånger för att få det att gå ihop, Hur bär sig familjer med stor barnskara åt för att kunna reda sig?

Människomaterialet måtte vara kolossalt tänjbart, eller kommer efterräknningens dag?

I vintras var det många familjer i Stockholm, som fingo till flera middagar i veckan nöja sig med gurka och potatis eller lingon och potatis. Deras

(Forts. sid. 9.)

Modern till sitt dödfödda, första barn.

Av Peter Vejrup.

Vart skall jag fly med min smärta?
Åt vilken mun skall jag ge av min
barms fulla källor att dricka? Vilken
tunga skall jag läska med dess sötma?

För vem skall jag sjunga de blida
små visor, vilka som en flock flygfärdiga
fågelungar kvittrar inne hos mig och
vill ut, vill ut!

Vad skall jag göra av nattens ändlösa
timmar, då jag icke kan sova — men
intet har att vaka över?

Vart skall jag fly med min smärta!

*

Endast du, barn, var till för mig!
Allt vad skönt och stort jag hörde och
såg anammade jag begärligt och gömde
det trofast för dig, sänkte det varligt
ned i din själ. Alla mina drömmar var
du, och alla voro de för dig. O, allt
det sköna, det milda, det rena! Endast
det, och endast för dig!

*

När i molnfri nätter stjärnorna tit-
tade in till mig, då viskade det sällsamt
inom mig, att snart skulle *dina* ögon
som två stjärnor lysa emot mig, klara,
sköna.

Ja, oändligt för mer än de däruppe.
Å, jag darrade av lycka vid tanken
därpå, och min syn tog av himlens
stjärnor de vackraste och klaraste och
gav åt dig. Du lekte med dem i dröm-
men, och du log.

Då var det som om klara, vita floder
av ljus silade genom mig!

*

O, barn, barn, var har du gjort av
det, som skänkte oss båda sådan glädje?
Var har du gjort av stjärnorna, barn?

Var har du gjort av allt det sköna
jag hörde och såg, och alltid gav åt dig?

Var har du gjort av det goda och
milda, jag sakta sänkte ner i din själ?

O barn, var har du gjort av din och
min glädje?

Och vad har det blivit av din själ,
barn lilla?

Svingar den som en svala däruppe
från stjärna till stjärna?

Flyger den som en vit duva kanske
mellan paradiset palmer?

Eller sitter den som näktergalen och
sjunger i den guldlödade lind, som sän-
ker sin svala skugga över Guds tron —?

*

Om icke — vad har det *då* blivit av
din själ?

Kanske hade den ännu icke vingar
då det grep dig, det förfärliga?

Kanske var den naken och hjälplös
som en fågelunge, då du dog?

Kanske försökte den åter och åter,
förgäves, att svinga sig bort, uppåt, på
oprövade, kraftlösa vingar?

Skrämdes och frös den ihjäl i svarta
mörkret och isande kolden — —?

*

Till arbetarkvinnorna!

*Samhället vilar helt och hållet på
de fattigas resignation.*

Anatole France.

Arbeterska! Kamrat!

Har du tänkt på hur mycken sanning ligger i ovan citerade ord?

Har du tänkt på att det är denna ödestro bland oss människor, som gör
att vi bjuda till att anpassa oss efter de förhållanden som äro — men för-
summa att taga vårt öde i våra egna händer och själva skapa det?

Äro de nu rådande förhållandena normala?

Är, tror du, det samhällsskick varunder vi nu leva — och dö, det bästa
av alla?

När Europas millioner av människor äro sargade, blödande, deras hem i
spillror, allt framtidshopp grusat för så många, när penningkungarna hänsyns-
löst begagna varje tillfälle till öppet medvetet rofferi, när tusenden små barna-
ögon bedja om bröd, när tusenden små barnahänder girigt sträckas efter de smulor,
som räckas dem — är det då tid att resignera?

Nej, och tusen gånger nej!

Tänk efter!

Vi längta efter ett rättfärdigare samhällssystem, men kunna vi väl tro att
de, som nu göra sig stora och breda på folkets största olycka, skola arbeta för
rättfärdighet?

Åhnej!

Vi kvinnor längta med hela vår själ efter den dag då ej längre krigets
vanvett och förbannelse skall behärska världen. Men har ej de gångna årens
erfarenhet lärt oss att kampen mot kriget måste föras på mer än en linje?
Eller tror du, kamrat, att kriget kan omöjliggöras så länge kvinnorna i god
ordning gå till fabrikerna och taga hand om ammunitionstillverkningen?

Det hjälper bra *litet* tigga om fred när kvinnorna göra allt för att anpassa
sig efter krigemoralens bud.

Var dag som går ställer oss kvinnor inför nya uppgifter.

Hur vanmäktiga ha vi ej stått och stå vi ej inför fördyringen av livsmedel
och de förnödenheter av alla slag, som råkat falla i jobbarehänder. Men varför
stå vi alla — från regeringen till kooperatören — till synes så maktlösa gent
emot jobberiet? Har du betänkt att det är just vårt nuvarande samhällssystem som
inbjuder till denna hänsynslösa spekulation?

Lönlöst är det att möta de olyckor, som hopa sig över våra huvud med
anklagelser, för att slutligen resignera och undergivet bära dem.

Kvinnor! Kamrater! Låt oss i stället söka att för kommande tider skaffa
oss det inflytande på samhällets angelägenheter, som vi kvinnor hittills saknat.

Kvinnor över hela Europa ha kunnat säga sig att de ingen skuld hade i
det olyckliga krigets utbrott och dock ha de fått bära krigets alla fasor.

Vi kunna säga oss att vi ingen skuld ha i utplundringen och dock få vi
bära det dagliga livets alla bekymmer.

Men låt ej dag för dag gå i maktlös och hopplös resignation!

Slut dig samman med oss som arbeta för lyckligare samhällsförhållanden,
som vilja frihet och bröd åt alla. Kom med oss som vilja kämpa för rättens
och humanitetens bud.

Må vår lösen bli:

Till kamp för framtiden!

Till seger för socialismen!

Soc.-dem. kvinnornas Centralstyrelse.

Ligger manne nu din rena obesmit- | stjärnorna, du lekte med och log mot
tade själ som en liten vinglös fågelunge, | i drömmen — mina drömmar?
död och kall inne i din lilla kalla kropp? | O, barn lilla, vad har det blivit av
Eller svingar den sig som svalan bland | din själ? — — (Tilskueren.)

Nittonhundrafjorton års idéer — och nittonhundra sextons.

Av Anna-Lena Elgström.

Aktivisten till pacifisten.

Du vill ha en kort definition av begreppet 1914 års idéer. Jag kan svara dig med ett citat från en artikel av Leopold Ziegler nu vid krigsutbrottet. — "Vi ha hittills levat i den tron att vi voro ett folk, men på en gång har det blivit oss klart att vi aldrig förut varit ett folk. Att vara individ, skild från alla andra, det var målet. Det fanns intet, som kunde upphäva denna söndring, trodde vi... Tills kriget kom med sin underbara förvandling av alla dessa skilda medvetanden till en enda kollektiv själ."

Det är detta nya själsliga medvetande som vi kalla 1914 års idéer och vars genombrott betecknar den väldigaste omvändelse världen någonsin skådat. Säkerligen kommer också eftervärlden att indela vår tid i två perioder — förnedringens tid före, upprättelsens tid efter 1914 års idéers soluppgång ur den röda morgongryningen till en ny och bättre dag, världskriget är — detta befrielsekrig för alla kraftens och modets andar, som blott för räddhågade pacifisters trånga syn ter sig som en meningslöshet, men i själva verket är Europas räddning. Ty före det erbjöd vår världsdal den ängslande anblicken av en kultur i upplösning, anfrätt av en sig alltmera utbredande materialism, vilken försumpade alla ideal tills intet enande och bärande högre mål stod kvar utan allt var splittrat i individualismens och internationalismens irreligiositet och fosterlandslöshet.

Tills kriget kom och i ett nu helade Europa från alla dess demagogiska inbillningssjukdomar, dess tvehägsenhets sjukliga olust och lyxälskande lättjas vaga drömmar. Egendomligt och uppbyggligt var att höra hur de hysteriska reformropen, det ärelösa splitet tystnade eller tvingades att tystna inför krigets vördnadsbjudande majestät och likaså att se hur i dess hårda, väldiga verklighet mycket i fredstid hedrat visade intigheten av sitt sken. Så avgåvo ju såväl parlamentarismen — genom borgfredens proklamerande och sammansättningen av krigsregeringarna — som socialismen — genom sina anhängares deltagande i kriget och beviljande av krigsbudgeten — genast i början av kriget sin bankruttförklaring. Och med dem ramlade ju hela individualismens korthus med dess naiva prydnader av feminism, pacifism

och falskt sentimental s. k. humanitet. Vid jämförelse med de nationella instinkternas lödiga guld avslöjades hela internationalismens andliga falskmysteri. Kort sagt, efter en tid av förgiftade drömmar komma sanning och verklighet åter till heders. Mannen avskakade sig det effeminerande i tidsandan och blev åter man med en sådans klara, nyktra verklighetssinne, stridsglada oömma mod, samlade plikt-känsla och offervilja. Och liksom mannen blivit man har också folket sålunda blivit ett folk. Efter individualismens splittringstid är den mänskliga livsåskådningen, befriad från diletantisk dualism, hel igen i en enda levande allt enade idé — den nationalistiska statens. Denna nya livsåskådning känner staten som en enda, väldig, allt omslutande livsenhet, sammansvetsad av folkindividernas absoluta underkastelse under statens lika absoluta makt, vilande på den vissheten att de endast genom att uppgå i statens högre enhet fullgöra sin största möjliga insats — ty då det helas bestånd obetingat är viktigare än delarnas kan något undantag från lydnessplikten alldrig göras.

"Rättsbrott genom våld är i det borgerliga livet en förbrytelse", säger Lasson i sin förträffliga bok "Kultur-idealet och kriget". "En stat kan icke begå någon förbrytelse." "Och", fortsätter han på ett annat ställe, "den starkares rätt är i förhållandet mellan stater ett sedligt förhållande." För övrigt behöves alls icke begreppen sedlig och osedlig i detta sammanhang. För att tala med Hartman: — "Staten som sådan är ur stånd till varje känsla, den är lika oemottaglig för beröm som för klander, den kan lika litet handla sedligt som osedligt." "Vad som gagnar staten är rätt", utropar Liman, "och när det gäller statens räddning får man icke fråga efter medlens renhet. Av alla politiska synder är svagheten den mest förkastliga och föraktliga och till sist finns det inte något rättsbegrepp som inte kan genombrytas av en högre princip — statens natur, som icke vet av någon annan lag eller annat mål än sig själv." Där har du kärnan av 1914 års idéer. Nationen är den högsta livsformen och vill som sådan icke blott leva utan även utvecklas och tillväxa. "Nationerna", säger

Riezler, "äro vägar till mänskligheten och var och en nation anser sig vara den enda sanna vägen." Men ur detta framgår med naturnödvändighet att nationerna i sitt förhållande till varandra endast känna till kampen — en evig, oundviklig kamp om herraväldet över varandra — alltså på det högsta planet ett upprepande av naturens allt genomträngande grundlag — kampen för tillvaron — dess enda medel att utröna vem bland stater och individen som är den livsdugligaste. Bernhardi brukar här citera Claus Wagners djupa ord: "Den strid samhällena emellan, som leder den yttre utvecklingen av folk och raser, är kriget. Krigets skaparkraft ligger i dess förmåga att verka bevarande eller tillintetgörande, i den enes seger och den andres nederlag — i urvalet.

Steinmetz bekräftar: — "Den eviga freden skulle alltså betyda att det mänskliga framåtskridandet berövades det enda möjliga förfarandet för att genomföra ett kollektivurval. Endast krig tillåter användandet av alla, även de sista krafterna, och därför är kriget den enda verkligt avgörande kampen mellan staterna. Seger och nederlag, äro, enligt Steinmetz, alltid framgångna ur hela den tillryggalagda folkutvecklingen. "Under världshistoriens gång kommer det folk att segra som till sina biologiska och kulturella förutsättningar är det starkaste."

Men nu nog — hunnen till denna punkt torde du ha fått en om också flyktig föreställning om 1914 års idékomplex' karaktär av att vara uttryck för en på samma gång religiöst förinnerligad och på klart nyktert verklighetssinne fotad livsåskådning som tager världen sådan den är och ur den framletar den inre dolda harmonien! I stället för att som ni, "världsförbättrare", i ytlig harm och vända gå kringtingens yttre skal, utan ett försök att tränga in i dess kärna och framleta det existensberättigande, varförutan det icke skulle vara till — i stället för att som ni endast ropa att världen skall gå ur sina gängor bara för att ni icke gilla dess gång — olycksaligt lika Münchhausen, vilken försökte lyfta sig själv i håret, lika misslyckade i försöket, lamenterande, missnöjda, disharmoniska, sjuka med ett ord. För er liksom för den övriga världen finnes blott ett botemedel — 1914 års idéer.

Berlin den 6 augusti 1914.

Aktivisten.

Första gången danska kvinnor gå till val.

För Morgonbris

av

Henriette Crone.

De politiska händelserna hava medfört, att vi här i Danmark kanske mycket snart stå inför ett riksdagsmannaval. Detta val kan vid den kritiska tid, som vi genomleva till följd av världskriget, få den allra största betydelse för vårt lands öde.

Men förutom att valet i sig självt vid den tidpunkt, på vilket det kommer att förättas, har den störst betydelse, så tillkommer dessutom, att vi icke på förhand kunna med säkerhet beräkna utgången, ty, såsom väl flertalet av tidningens läsare och läsarinor veta, är det en ny väljarehär, som i kraft av den nya grundlagens bestämmelse för första gången går att utöva sin politiska valrätt. Med andra ord, det är kvinnorna, vilka det tillkommer att utöva avgörande inflytande.

Vi hava inga erfarenheter att bygga på, ty fastän vi 1909, 1912 och 1913 haft valrätt vid de kommunala valen, så är detta dock något helt annat, i det att valrätten här beror av skattebetalningen (för gifta kvinnor om mannen betalar skatt), d. v. s. att ungefär $\frac{3}{4}$ av män och $\frac{2}{3}$ av kvinnor över 25 år har valrätt. Denna bestämmelse finnes icke vid den politiska valrätten.

Intet under därför, att valets utgång motses med den största spänning, och att det från alla partiernas sida utföres ett intensivt agitationsarbete, för att var och en skall få kvinnorna över till sig.

För oss alla, vilka under en lång följd av år ha krävt valrätt, kännes det som ett stort ansvar då vi nu hava nått målet, då det vi önskat skall bestå sitt prov, och då vi stå inför stora och allvarliga händelser. Huru säkra vi än äro på att vårt krav på rösträtt är rättfärdigt, så är det dock nu så, då vi stå inför uppfyllelsen, att icke segerruset men ansvaret har bemäktigat sig oss.

Det kan icke nekas till att det är de borgerliga partierna som hava största utsikten att skörda frukterna av kvinnans valrätt, oaktat det är socialdemokraterna, som från första början genom framlidne Hörnum framställt kravet i riksdagen, och ehuru det är den socialdemokratiska politiken, som genom att arbeta för humanitetens och mänsklighetens sak, står i det närmaste samklang med det, som skulle vara kvinnans innersta väsen.

Men även om man icke kan använda

Jan Vermeer. KNYPPLERSKAN.

Jan Vermeer från Delft föddes i denna stad 1632, dog 1675. Hör till ljuslovsjungarna av Rembrandts släkte. Men hans ljus var ej varmt och gyllene, det var kallt, silvergrått. Han använder ett citrongul, vari man tycker sig urskilja den omogna fruktens grönaktiga skimmer. Knypplerskan, återgiven i Morgonbris, är en tavla, typisk för hans stil. I sin enkla kammar sitter flickan och arbetar. Hon bär en citrongul klädning, en azurblå halsduk i ljusa och mörkare nyanser med några röda prickar; därtill kommer en gråblå bordduk. Det hela är ett begränsat urval av fina färger mot en mycket ljus bakgrund. Alltsammans genomrisslas av ett fint silverljus, som håller på att förtätas så att säga, men ännu ej fått någon fasthet.

sig av de kommunala valen såsom någon fullkomlig förebild, så hava vi likväl här rättesnöret för skiljolinjen. Kvinnorna rösta icke såsom kvinnor utan efter klassuppdelning, alldeles som männen, och det är ju också ganska naturligt.

Men just därför tror jag, att de borgerliga partierna, åtminstone i början, skola hava den största utsikten att vinna nya krafter för sig. Icke därför att kvinnorna i andra samhällsklasser äro mer politiskt väckta än arbetsklassens kvinnor, men emedan det är lättare att komma i förbindelse med dem än med det stora antal, som är socialdemokratiens naturliga väljare, alla de, vilka man först måste söka upp, som allra bäst behöva valrätten, de tusende ankorna och andra ensamställda kvinnor, som äro bortgömda i bakgården och på vinden, och till vilka tidens rörelser icke förmått att tränga in, emedan

kampen för brödet har tagit dem helt, tröttat dem, så att de kommit i andlig fångenskap, vars murar det skall tid till att nedbryta.

Vidare är det den stora hären av tjänarinnor, vilka ganska ensidigt kunna påverkas av familjerna, där de tjäna, och av de tidningar, som dessa hålla.

Allt detta är ouppodlad jord, och om man icke hade den säkra tron på att denna jord kunde förvandlas till fruktbar mark, så skulle vi som socialdemokrater se ganska mörkt på den närmaste framtiden. Men vi veta att det blott behöves agitationsarbete, så skall valrätten komma att betyda den andliga och materiella höjning av den stora kvinnohären, på vilken vårt parti väntar.

Med glädje och stolthet hälsade vi den dag, då det blev fastslaget, att nu var kvinnans politiska likställighet med mannen ett faktum, och portarna till vår rättsliga

och ekonomiska likställighet hava därigenom blivit vitt uppslagna. Det är med samma känsla vi nu för första gången gå till valurnorna, och dock se vi helst att tiden härför blir framskjuten, ty ett val just nu kan vara en fara för vårt land. Den över allt annat allenahärskande önskan är att vårt land skall fortsätta att behålla sin neutrala ställning.

Men tvingas vi ut till val, då få kvinnorna mottaga sitt politiska elddop i en allvarsfylld stund, och med allvar i sinnena skola kvinnorna i Danmark gå till val.

Köpenhamn i september 1916.

Kvinnans själsförmögenheter.

Kvinnan har gjort allt vad som varit möjligt under de ytterst ogynnsamma omständigheter, varunder hon levat, och detta berättigar till de bästa förhoppningar för framtiden.

Men förutsatt att kvinnorna i allmänhet ej vore mäktiga samma utveckling som männen, och att det bland dem icke finnes några snillen och stora filosofer, har då denna omständighet varit bestämmande för männen då man, enligt lagens ordalydelse, tillerkände dem full likställighet med "snillena" och "filosoferna"? Samma lärda män, som fränkänna kvinnan den högre begåvningen, vilja även gärna göra detsamma med hantverkaren och arbetaren.

Mången manlig stjärna bleknar vid sidan av en Diotima på Sokrates tid, en Hypatia från Alexandria, en Madame Roland, Marie Wolestonecraft, Olympe de Gouges, fru van Staël, George Sand m. fl. B e b e l.

Intryck.

Vi hava nu haft en bostadskongress i Stockholm. Att människorna skola få goda hem synes intressera alla. Representanter från alla partier deltog för att åhöra de verkligt radikala inledningsanföranden, vari av flera föredragshållare påyrkades ingripande förändringar, icke minst på lagstiftningens väg.

Det var intressant att deltaga i denna kongress, upplivande att bevittna ett sådant gemensamt intresse. Men det var omöjligt att värja sig från hågkomsten av alla de tillfällen, då en obotfärdig majoritet i riksdagen och kommunalstyrelser förhindrat bostadsfrågans grundligare lösning. Man kunde icke värja sig för vemodiga tankar, att det finns en sådan mängd av människor, som tänka och tala stort på kongresser, men som icke anse det som sin skyldighet eller icke hava mod att stödja de goda föresatserna i praktiken.

Så kraftigt hävdades emellertid nödvändigheten av att solen fick tillfälle att tränga in i bostäderna, att trångboddheten måste upphöra, att hyrorna icke såsom nu skola få lov att intaga en oproportionerligt stor del av de arbetandes inkomster, att vi även äro skyldiga vårt vackra land att bygga vackert, att någon pådrivning måste komma, till förmån för de goda hemmen, av denna kongress för lösningen av bostadsfrågan.

* * *

Barnens dag ha vi också haft nu. Ett rörligt och trevligt liv har brett sig över Stockholms gator. Värdet har varit riktigt nådigt emot oss. Vackra fester hava gått av stapeln i Stadion, där även våra folkskolebarn i tusental hava bidragit att giva dessa fester charm. Sverges alla landskap hava dessa barn representerat, klädda i alla dess vackra, skiftande nationaldräkter, givande uttryck liksom åt de många individuella skiftningarna, som förenade i en enda stor sammanhållning är — Sverige.

Ett par korta dagar faller klasskillnaden bort. Ett par korta månader hava de klenaste av våra folkskolebarn utsikt att få komma ut till skog och sjö.

Men därutöver lever klasskillnaden kvar lika obevekligt som tillföre. De friska barnen få ofta arbeta, om de bara kommit upp till omkring 11 å 12 års åldrar, under sina sommarferier. Som springpojkar och springflickor få de gno omkring på våra gator. En eller ett par somrar kanske under hela sin barndom hava de fått vara på landet, om far och mor haft släktingar där, eller som feriebarn.

Och framtiden, hur ter den sig? Vi veta det alla så väl. De klena som de friska barnen börja sitt arbete på allvar 13—14 år gamla. Man är tidigt försörjningspliktig, när man tillhör

Nu är väl natt — — —

*Nu är väl natt
över all världens rund!
I varje själ,
i varje hem —
natt utan gryningsstund.*

*En natt så mörk,
en rymd så svart,
att ingen stjärna ses!
Att ej på stig
den kallas rätt,
ens glimt av ljusning ges.*

*En natt så hemsk,
så fylld av ont,
att hjärtat slutat slå.
Att fruktan våra sinnen skymt
var tanke för vår själ;
vi bäva där vi gå.*

*Vi frukta ljudet av vart steg
i mörkret på vår väg
som fiendes som vän,
ty varje ont i egen själ,
allt hat vårt hjärta när —
i natten går igen — — —*

*Och så det är att vapnet grips
till strid — mot eget hjärtas avgrundsmakter:*

*det sker i krigets mörka dal.
Där hjärtan blöda, lemmar bräcks;
i vanvett själens gnista släcks
och högsta njutning är i offrens tal.*

*Där alla kval och jämmerrop,
var sargad, skändad mänskas kropp,
som utur våndan döden tog,
bli till de "segrars" glädjebud,
det däre-hånkrattet vid gravens djup:
"här fienden vi slog!" — — —*

*Är det ej natt
i varje själ?
Skall då ej ljusning ges
i denna natt,
så mörk, så svart,
att ingen stjärna ses!*

Freder. Anchert.

dem som äro fattiga. Icke heller får man komma in i ett arbete, där det ges semester. Minnena hägra kanske för hela livet från ett par somrar på en barnkoloni. Skilsmässan från sommarferierna kännes tung. Men icke kan en arbetare ha tid eller råd att tänka på naturliv i sällskap med hela sin familj. Denna ljuvliga tillvaro som överklassen får njuta av.

Så skymmes även feststämningen på Barnens dag av verklighetens moln.

A. L.

Konferens i Värmland.

Söndagen den 6 augusti (fredssöndagen) samlades Värmlands org. soc-dem. kvinnor till konferens i Arvika. Det var med en blandning av både glädje och vemod vi samlades i det vackra Folkets hus, medan de blågula och röda dukarna svajade sin välkomsthälsning på halv stång. Samma känslor besjälade nog också oss alla under ordf., fru Ivarssons, varmhjärtade välkomsthälsning. Sedan hon hänvisat till dagens betydelse för oss togs ordet av fru Norsell, som å distriktsstyrelsens vägnar öppnade konferensen. Sedan dagordningen godkänkts och mötesfunktionärer utsetts föredrogos styrelse- och revisionsberättelserna, vilka godkändes. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. Distriktet utgöres av 6 klubbar med ett medlemsantal av 93, förutom några enskilt anslutna. Morgonbris säljes av dessa i sammanlagt 2,854 ex. pr år.

V. U. omvaldes och består av fruarna Alma Norsell och Hulda Flood samt fröken Märta Henriksson, med fru Rydberg och fröken Johansson som suppleanter. Övriga styrelseledamöter blevo: fruarna Ida Dahlman, Lesjöfors, Lydia Johansson, Arvika, Lydia Nääs, Persberg, och fröken Malvina Löfvås, Charlottenberg. Revisorer blevo: frökarna Sofi Elovsson och Alma Svensson.

Den första motionen på dagordningen var från Arvikaklubben om bättre samarbete mellan klubbarna. Efter en livlig diskussion fick styrelsen i uppdrag att försöksvis utge en kvartalstidning med rapporter och bidrag från klubbarna m. m.. Härefter diskuterades höstens agitation. Beslöts att tillskriva C. S. om agitationsföredrag samt fick styrelsen i uppdrag att ordna offentliga möten. Vidare fick styrelsen i uppdrag att fästa partistyrelsens uppmärksamhet på vikten av mera agitation bland kvinnorna av de utsända manliga föredragshållarna.

Fru Norsell höll härefter ett utmärkt inledningsanförande om "kvinnorna och kommunen". Sedan frågan livligt debatterats, beslöts att klubbarna skulle i slutet av januari eller början av februari söka anordna kurser i kommunalkunskap samt göra en hemställen till C. S. att utge fru Katas utmärkta kommunalartiklar i Morgonbris i broschyrform, för att få en vidare spridning för dessa i ett sammanhang bland kvinnorna. (Vi hoppas varmt att C. S. gör allt vad som göras kan för sakens realiserande.)

Nästa fråga var hur man skulle kunna bereda sommarhem på landsbygden åt utarbetade fattiga arbetarkvinnor. Frågan blev, glädjande nog, omfattad med varmt intresse och många goda förslag framkommo, som det skulle ta för stort utrymme att referera. Frågan går nu till resp. klubbar för vidare behandling och utredning.

På förslag av undertecknad beslöts att inbjuda kvinnorna i ungdomsklubbar på de platser, där det ej finnes kvinnoklubbar, att som enskilda medlemmar ansluta sig till vårt distrikt, dels för att samla så många som möjligt av Värmlands socialistiskt intresserade kvinnor och dels för att göra vårt distrikt större och starkare.

Till sist beslöts ge styrelsen i uppdrag att av partidistriktet begära ett anslag av 100 kr. för vår agitation. Styrelsen fick också fullmakt att bestämma tid och plats för nästa konferens.

Efter sång och leverop för vår rörelse höll fru Norsell avslutningsanförandet och tackade särskilt Arvikakamraterna för all omsorg de nedlagt för vår trevnad. Därefter blevo samtliga mötesdeltagare "avknäppta" (och komma väl in i Morgonbris också) och sedan bar det i väg i motorbåtar till det vackra Kinna, där goodtemplarna ha en villa, inredd i fornnordisk stil med långa bord och väggfasta bänkar, väggmålningar i allmogestil m. m. Där hade klubben anordnat avskedsfest och det blev en stunds sorglös vila efter alla allvarliga rådplägningar. Vi kände oss nog som Odins kämpar i Vallhall, där vi sutto bänkade kring det doftande kaffet och de härliga ostsmörgåsarna! När så tiden kom för hemfärd och det bar av med den ena motorbåtslasten efter den andra, var det med vemod och saknad vi sade varandra farväl, men också med ett fast beslut att var på sin plats göra vad vi kunna för socialismens spridande i Värmland.

Än en gång: Ett varmt tack till Arvikakamraterna för gästfrihet, sång, blommor, utflykt och allt!

Lydia Nääs.

Meddelande från Centralstyrelsen.

INBJUDAN

till

Soc.-dem. kvinnokongress i Stockholm i februari 1917.

Enligt föregående beslut kommer kongress att avhållas i samband med partikongressen i febr. 1917 och inbjuda vi härmed organiserade kvinnor att delta.

1) Kongressen behandlar frågor rörande organisations-, agitations- och upplysningsarbetet bland kvinnorna samt de frågor inom lagstiftningen, som äro av särskild betydelse för arbetarklassens kvinnor.

2) Representationsrätt äga alla kvinnoklubbar, kvinnliga fackföreningar och kvinnor anslutna till s. k. blandade fackföreningar, vilka tillhöra resp. arbetarekommun.

3) Kongressavgift av 10 öre pr kvinnlig medlem i representerad förening skall enligt 1914 års kongress beslut erläggas, vilken insändes samtidigt med protokollsutdrag över valet av ombud innan den 12 jan. 1917 till kassörskan fru Signe Svensson, Upplandsgatan 85, IV.

4) Resekostnaderna — som beräknas enligt resefördelning — och dagtraktementa bestridas av organisationerna själva.

5) Motioner till kongressen skola vara insända före den 1:sta dec. 1916 under adr. fru Agda Östlund, Upplandsgatan 61, IV.

Vi rikta en energisk uppmaning till de vakna organiserade kvinnorna att låta sig representeras å kongressen.

Med partihälsning.

Soc.-dem. kvinnornas Centralstyrelse.

(Forts. fr. sid. 4.)

inkomst var dock ej så låg att de kunde erhålla hjälp från det allmänna. »Jag ger mina pojkar nu rågmjölgröt och torrt bröd så lång dagen är; jag har fyra stycken matfriska och något annat förslår inte», yttrade en arbetarhustru till mig för en tid sedan. Menar inte frun havregrynsgröt? Nej, det blir för dyrt fick jag till svar och litet ängslig undrade hon sedan om jag trodde den maten inte var tillräcklig, eller skadlig för hennes pojkar, som hon tydligen satte stor ära i att uppfostra till friska och starka ynglingar. En annan hustru, som delgav sina matbekymmer långt före kristiden, erinrade jag mig häromdagen. Familjen har fem flickor. Endast en kan bidra till sin försörjning. Hur kan denna familj reda sig nu? Hur

går det nu med hennes fläsk- och potatismiddagar, som hon satte så högt för sin matnyttighet och prisbillighet? »Ja, nu blir det mest sås och potatis, fläsket räcker nu bara åt pappa», blev svaret. »Och sillen — den koka vi också sås till nu.» Och ärterna — i dem behöver man väl inte något fläsk? »Nej, fråga nu inte mer», bad hon, »jag är så trött på alltsammans. Det hjälper inte hur man räknar och försöker. Sås och potatis blir snart det enda vi få ihop till, för det är ju mer än maten som ökats, men inte gubbens förtjänst.»

Så är det nog i de flesta arbetarhem, det behöver man inte gå och fråga. Men en fråga står dock kvar: hur länge skall detta fortfa? Har detta varit alldeles oundvikligt för Sverges vidkom-

mande? Att det för en del varor varit oundvikligt betvivlar ingen — men i denna utsträckning?

En gång när jag framställde dessa frågor fick jag av en »vis» man det svaret »att något ont skulle väl Sverges arbetare ha då de sluppo kriget».

Arbetarna — ja, de skola veta att de ha ett fosterland att svälta för — men de andra? S. S.

Kamratmöte var söndagen den 24 sept. anordnat i Eskilstuna; besökt av ombud från Nyköping, Oxelösund och Västerås.

Rösträttsfrågan, dyrtiden samt punkt 11 partiprogrammet behandlades. Referatet har tillsänts red. just i pressläggningen, varför vi nödgas låta det överstå till nästa nr.

Största lager av Nyheter

i fina och välgjorda **BARNKLÄDER** i alla storlekar för Gossar o. Flickor.

Fullständig

BARNEKIPERING fr. o. m. Huvudbonader, Underkläder o. Skodon.

Prima, reella varor. Billiga, bestämda priser.

PAUL U. BERGSTRÖMS A|B, 74 Drottninggatan 74

Det besvärliga tvivlet

av Marion Phillips.*

(Översättning från engelskan.)

Mrs Smith kastade från sig klappträet, med vilket hon bearbetade tvätten och klev ut i förstugan, förtvivlad över att bliva störd just när vattnet var varmt och arbetet i full gång. Hastiga fotsteg hördes inifrån det lilla huset. Med vrede i hjärtat och ett vresigt "vem är det nu?" på sina läppar trädde hon ut, torkande händerna på det våta förklädet med bister uppsyn.

Inom ett ögonblick fann hon sig hårt omfamnad och en manlig stämma hälsade entusiastiskt på sin Kate.

"John! John! Men det är inte John", skrek hon, först med oändligt jubel, men sedan med förfäran. "Vad menar Ni med att tränga Er in och förolämpa en kvinna mitt i hennes arbete", flämtade hon och försökte befria sig från omfamningen.

Framför henne stod en figur i khaki, smutsig och oborstad, en kraftig, slätrakad man. Hon slog åt honom med båda händerna och han drog sig tafatt tillbaka mot väggen.

"Fördömt", skrek John Smith, "det var ett konstigt sätt att hälsa din man välkommen tillbaka från Frankrike efter åtta månaders frånvaro. Och jag som bara har två dagars permission."

Mrs Smith andades djupt och började få tårar i ögonen.

"Men Ni är inte John", utropade hon. "Skulle jag inte känna igen min egen man? Ni har ju inga mustascher, ert hår är ju alldeles borta på den ena sidan och ert ansikte är icke alls likt hans. Och hans steg skulle jag känna igen — ni haltar ju på högra foten".

"Hör nu Kate, det här går en smula för långt", stammade Smith. "Jag har ju en liten skräma över munnen och det har förstört min skönhet en smula, men det är i alla fall jag, även om jag blivit skrapad och mist håret på den ena sidan och haltar på ena benet. Kom nu min flicka, du skall väl inte köra ut din egen man ur hans hem, därför att han inte är samma vackra karl du är van att se?"

Han försökte lugna henne genom att slå armen om henne igen och leda henne mot köket.

Kates tårar började nu strömma ymnigt.

Mellan snyftningarna klagade hon: "O, John, det är inte ditt utseende jag bryr mig om, det var just inte mycket med det för

* Författarinnan är en av ledarna för engelska soc.-dem. kvinnörelsen.

50 år

fyllde vår kamrat fru Ida Adamson, Eskilstuna, den 18 sept. Med anledning av dagens betydelse uppvaktade tidigt på morgonen kamrater ur kvinnoklubben och kvinnogillet med musik, presenter och blommor, liksom F. K. P. R:s styrelse. Dessutom ankommo en mängd telegram.

Tidningen Folket uttalade partivännernas tack för fru Adamsons mångåriga, uppoftande arbete inom arbetarörelsen, i vilket tack vi be av varmaste hjärta få instämma.

heller, men det är inte du, det är inte alls du! Jag längtade efter dig var dag och väntade att du skulle komma hem på permission, och så kommer du mitt i den största tvätt jag haft på länge och så är det i alla fall inte du!"

"Hör på", sade John, och satte sig i den gamla karmstolen och sträckte ut benen. "Hör nu, min flicka, antag bara för ett ögonblick, att jag inte är John, utan en annan karl. Jag har i alla fall kommit tillbaka från ett helvete, där jag vistats ganska länge. Kunde du inte ge också en främmande man en kopp té och något att äta?"

Mrs Smith rätade upp sig och fick bråttom.

"Jo visst", sade hon, "det är en stor skam att välkomna en stackars människa på detta sätt, men nu skall jag försöka gottgöra det och ge er något till livs, men jag har inte mycket hemma för tvättstökets skull, jag har inte mycket att bjuda en främling på."

John suckade och flyttade sig närmare elden.

Mrs Smith fyllde tékitteln i rummet utanför. Plötsligt flyttade hon den undan och, låtande vattnet fortsätta att rinna, kom hon tillbaka i dörröppningen med ett uttryck av förskräckelse.

"Men vad skulle John tänka om mig", utbrast hon förfärad, "om han såge mig koka té åt en främmande man mitt på morgonen, medan han själv är i skyttegravan?"

"Han skulle säga att varenda kvinna borde göra detsamma och att det är tröstlöst för en stackars sate att komma tillbaka till England och ej kunna få en kopp té när han ber därom."

Detta lät lugnande för ögonblicket för Mrs Smith och hon fyllde kitteln samt satte den över elden.

"Men", sade hon betänksamt, när hon stod framför skänken och tog fram bröd och smör, "min John är inte vidare resonlig av

sig, och han var alltid svartsjuk över struntsaker, som ingen annan man skulle bry sig om det minsta."

John avbröt henne häftigt, ursinnigt:

"För tusan, Kate, var då förnuftig. Här sitter jag i mitt eget hus och är din John lika mycket som jag någonsin varit det och så går du på som en gammal höna och bråkar om vem jag är och vad John är. Förbannade kvinna, vad är det för slags välkomst du ger mig?"

"Men hur skall jag kunna veta vem Ni är eller inte är", snyftade Kate. "T. o. m. rösten är olika — fast Ni säger 'förbannad' på samma sätt som han."

"Ja, men hur skulle jag kunna hitta hit om jag inte vore John och hur skulle jag kunna veta att du är min hustru? Och se här på mina papper och på brevkortet, som jag fick från dig i förra veckan."

Han bredde ut dem på bordet framför henne.

"Ja", sade hon och granskade dem, "det är hans papper. Men hur vet jag om Ni inte har stulit dem?". Hennes röst kvävdes av tårar.

John sjönk ihop i stolen. Vad kunde han säga mera? Vilka bevis kunde hon ytterligare begära? Han kände det ironiska i situationen. Hennes brev, som voro fulla av längtan att få honom tillbaka, hans egen resa, hans glädje över att få återse sin familj, de två härliga permissionsdagarna, det varma mottagande han väntade sig — och så nu detta!

Även hans barn, av vilka intet var över fem år, skulle ha glömt honom. Han såg på sitt eget porträtt, taget för aderton månader sedan i uniform och situationen föreföll honom mer och mer hopplös.

Under tiden fortsatte Kate att gråta med armarna på bordet. Kitteln kokade, men ingen brydde sig om den.

På porträttet hade han mustascher och tjockt, svart hår. Nu var där en underlig skallig fläck på den ena sidan och resten var grånat. Ett ärr hade förändrat hans mun, en lång skära gick tvärs över näsan och upp mot ena ögat. En halsåkomma hade förändrat hans röst och hans gång var haltande. Till och med händerna voro skadade och frostbitna. Allt såg hopplöst ut för honom och han suckade otåligt.

Ännu ett försök ansåg han sig böra göra, men hans lugn höll på att taga slut och han gjorde det därför klumpigt. Han lutade sig mot henne och började: "Hör på mig, Kate! Låt det nu vara nog. Jag är din man och

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan **33**
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser.

Obs! Beställningsavdelningen.

jag är trött på ditt tvivel. Tag min rock och borsta den åt mig. Jag tvättar mig i köket medan du gör i ordning frukosten."

Han reste sig och började ta av sig rocken, men Kate hejdade honom med en snabb rörelse.

"Jag tål inte att en främmande man behandlar mig hur som helst i mitt eget hem. Jag vet nog vad slags karl Ni är. En annan stackars kvinna här i staden blev behandlad på samma sätt. Det kom en person och påstod han var hennes man, han stannade en hel vecka och hon tog honom med till alla grannarna. Så kom en polis och tog honom och han var alls inte hennes man. Hon blev ett åtlöje för hela staden och fick mycket obehag. Nu vill jag inte stanna här en minut längre ensam med Er."

Hon rusade ut ur köket och han hörde henne springa över gården och uppför trappan till grannhuset. Upprörda röster trängde genom det öppna fönstret. Han drog en suck av lättnad. Därinne bodde en gammal vän till dem, en vänlig själ, som ej hade samma hetsiga temperament som Kate. Hon skulle förstå att Kates tvivel var oresonligt och han väntade nu med lugn. Han till och med hoverade sig en smula när han gick mot dörren för att hälsa henne. Hans hemkomst hade i alla fall inte varit utan spänning och det skulle bli en lustig historia att tala om för kamraterna sedan. Sådana oberäknliga varelser, kvinnorna!

Han såg sig omkring i det ljusa köket. Smutsigt sade hon! Han tyckte det var förtjusande! När Kate var borta var det honom omöjligt att fatta vad som hade hänt, fast han ännu hörde hennes upprörda, snyftande röst. Nu skulle allt gå bra. Den gamla väninnan måste förstå att hans oväntade hemkomst hade totalt förvirrat Kate.

Han gick ut för att hälsa på den gamla väninnan. Men han tog ett steg tillbaka. Vedervärdigheterna voro inte slut! Grannen kunde inte bistå honom. Hon skulle inte kunna hjälpa honom att övertyga hans hustru att han var hennes man. Ty till hans fasa och förskräckelse var det en främmande kvinna.

John Smith stod där med alla sina förhoppningar kullslagna. Han stannade och tvekade, men sade slutligen:

"Men var är mrs Robinson?"

"Är det inte det jag sade? Han vet att mrs Robinson bodde här. Min John måste ha talat om det för honom, men om denne vore John, så skulle han veta att hon flyttat. Det skrev jag till honom."

"Men Kate, du är alldeles orimlig. Du vet att jag ej fått alla dina brev. Och hur skulle jag kunna veta något om Robinsons om jag ej vore John Smith? Män ha minsann annat att tala om än sina grannar."

Den främmande kvinnan såg besvärad ut. Hon var i medelåldern och hennes lugna, känsliga ansikte ingav honom något hopp. "Min fru", började han, "låt oss gå in och talas vid. Jag svär att allt är som det skall vara, men jag kan ej förmå min hustru att inse det."

De gingo in och satte sig ned.

"Mitt namn är Thompson", sade grannen. "Vi ha ej bott här så länge. Min man arbetar i gruvan här och kommer snart hem. Jag förstår inte varför han dröjer så länge i dag."

Maten på bordet påminde Kate om den avbrutna frukosttillredningen.

"Ja, det är väl bäst Ni får Ert te, vem Ni än är", sade hon till John.

"Det är kallt mottagande du ger mig, Kate", svarade han, men han tog emot koppen och drack begärligt.

Kate spratt till. "Ni stjälp i Er teet precis som John brukar göra."

"Hm", mumlade han.

Han åt och drack och de båda kvinnorna granskade honom. Kate blev allt mer och mer frånvarande där hon satt och jämförde denne soldat med sin John. Grannen, som iakttog dem båda, sade slutligen:

"Men Kate, varför skulle han inte vara din man?"

"Han är inte det minsta lik min man", ropade Kate förbittrad. "Han har inte hans mustascher eller hans hår, inte hans röst eller hans gång. Han har stulit Johns papper och har fått reda på allting om oss på något sätt. O, jag kan inte stå ut med att se honom sitta där och bete sig som om allt här vore hans." Hon brast ånyo i gråt.

"Det är förbannat", sade John. "Jag vet inte vad jag skall göra eller säga. Jag är här och hon vill inte tro mig, fast jag förklarar allt för henne. Vad skall jag göra?"

"Nåja, nu kan Ni stanna", sade Kate och reste sig och torkade sina ögon. "Nu går jag och gör tvätten färdig och snart komma barnen från skolan." Hon vände sig i dörren och frågade ängsligt: "Du går väl inte Mary?"

Mrs Thompson nickade och hon och John lämnades ensamma. De sågo förläget på varandra.

"Ni förstår väl att den stackars människan blivit alldeles förvirrad", yttrade mrs Thompson. "Ni får ha tålmod med henne och vänta. Men min man kanske kan finna på någon utväg, han brukar vara uppfinningsrik."

De sutto en stund och pratade och väntade och hoppades att något skulle inträffa. Då hörde mrs Thompson sin mans röst därutiifrån och hon måste gå hem. Barnen kommo in och funno sin mor gråtande och en främmande man i rummet. De betraktade honom skyggt och vågade ej närma sig.

"Ni ser att de ej känna igen Er, vem Ni nu än kan vara", sade Kate.

K. E. Willebrand

BAGERI-, KONDITORI-
OCH

MEJERIAFFÄR

RIKS 114 29.

ALLM. 81 82

rekommenderas

BIRKAGATAN 12,
KARLBERG SVÄGEN 86,
VÄSTMANNAGATAN 68,
GAMLA BROGATAN 25,
HANTVERKAREGATAN 30,
BERGSGATAN 3,
KUNGS HOLMSGATAN 13.

Mannen smålog trött och försökte få dem upp i sitt knä.

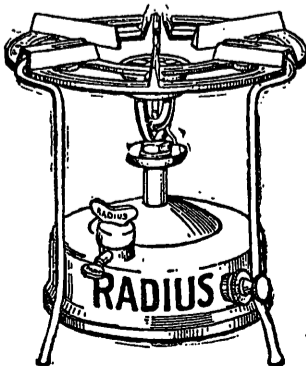
"Kom till pappa, som kommit hem från kriget", sade han i så smeksam ton som möjligt.

Men de båda gossarna voro alltför imponerade av att ha en soldat i sitt eget kök och drogo sig skyggt undan från hans smekningar. När han då försökte befalla dem att komma, voro de nära att gråta, varvid modern blev förargad och tog dem med sig ut för att tvätta dem.

Thompsons kommo tillbaka så snart middagen var färdig. Mrs Thompson förstod att hon måste bistå Kate i hennes förfärliga belägenhet och hon hade därför föreslagit att de skulle äta tillsammans.

Ted Thompson var en fryntlig och glad man och han tyckte hela historien var övermåttan komisk. Kate kunde knappast utärda hans bullrande skratt, men hon var så rädd att bli lämnad ensam med den främmande, att hon försökte hålla god min vid hans skämt. Han fick en impulsiv sympati för John och ställde sig genast på dennes sida. Han genomförs av den snabba, instinktiva känsla som ärliga och rättframma personer av samma kön känna för varandra och denna känsla sade honom att John var John och att Kate på något sätt måste tvingas att inse detta.

Han försökte på sitt eget vis finna på någon utväg. Till hälften på skämt kallade

är det märke som begäres då man önskar ett förstklassigt fotogen-gas-kök.

Radius-kökens

detaljer passa till andra fotogen-gas-kök.

Finns i välförsedda Järn-, Bosättnings- och Kooperativa affärer.

Obs! Fotogenkök av mässing förtäras ej av rost!

Radius-köken tillverkas endast av mässing!

ALLMANNA SPARBANKEN
i Stockholm
Vasagatan 44, 1 tr.
Öppet kl. 1/2 10—3 och 6—8 e. m.

Gloria-Kaffe
Absolut bäst!

han John "mr skall föreställa Smith". Han piggade upp barnen och framhöll John som en hjälte med många äventyr bakom sig. Under tiden märkte Mrs Thompson att Kate så småningom återvann sitt lugn och hur hon ibland nickade bekräftande när hon tyckte sig igenkänna Johns sätt att äta, prata och skratta.

Innan måltiden var över hade hon verkligen tilltalat John som om han vore hennes man. Och sedan grannarna gått arbetade hon i köket, medan John helt lugnt satt och rökte sin pipa, klok nog att ej göra några frågor. Barnen sprungo omkring honom och pratade och voro ej längre rädda för honom.

Eftermiddagen förflöt sålunda lyckligt. Då Kate kom in efter slutat arbete såg hon vänligt på honom, där han satt lutad över barnen. Den ställningen kände hon igen, minnet av hennes John överväldigade henne och hon närmade sig för att ge honom en smekning. Men då hon kom intill honom väcktes det gamla tvivlet igen. Födelsemärket han hade på halsen — var fanns det? Hon såg endast ett rödaktigt skinn och ärret efter ett långt sår, som sträckte sig upp mot örat.

Den förra kampen började igen och mot aftonen växte hennes oro så att hon blev fullkomligt hysterisk.

Thompson hade löst en del av svårigheterna genom att föreslå att Mrs Thompson skulle stanna hos Kate över natten, medan John flyttade över till hennes man. John var alldeles utom sig av ångest och förtvivlan och bara längtade att få gå till ro i sitt eget hem med sin egen hustru. Endast Thompson förmådde fortfarande se det humoristiska i situationen och grubblade över något sätt att reda upp trasslet.

De båda männen vandrade i trädgården och rökte. John berättade då om det fatala födelsemärket, som försvunnit genom det sår han erhållit i bakhuvudet. Då kom Thompson på en idé.

"Har hon inte själv något liknande?" frågade han.

"Kanske", sade John eftertänksamt.

"Jo, det har hon", utropade han efter en stund.

"Om jag skulle tala om det för min hustru och hon talade om det för Kate", föreslog han.

"Vi kanske borde försöka", medgav John. En halvtimme senare kom Mrs Thompson,

Arbetsringens Bank

Grundad 1883

Stockholm.

Högsta ränta & Depositions-, Kapital- & Sparkasseräkning.

Aktiebolaget Nya Banken

Emottager insättningar till högsta gällande ränta.

Kooperativa försäkringsanstalterna bevilja försäkringar

FOLKET

(Av k. maj:t sanktionerad 11 dec. 1914.)
liv-försäkring

SAMARBETE

brand-försäkring
på bästa villkor. Ombud antagas.

En arbetarhustru

borde icke köpa annan symaskin än

Solidar-Symaskinen,

som är den yppersta i handeln, av största fullkomning och ger största valuta. Vi bjuda fullaste garanti för att de med vårt firmamärke försedda maskinerna äro ett fabrikat, som på teknikens nuvarande ståndpunkt är det högsta som kan uppnås och överträffas icke av något annat fabrikat. Särskilt förmånliga betalningsvillkor.

Symaskinsaffären SOLIDAR,

Vasagatan 52, STOCKHOLM.

leende och glad. Hon hade fullgjort uppdraget, leendet förklarade utgången.

"Nu är det bäst Ni går in", sade hon till John.

Han skyndade bort utan ett ord. Thompson skrattade: "När han inte var John förut, varför är han det nu? Kan inte den verkliga John ha talat om det för denne, om han brukar prata bredvid mun?"

"Näväl", sade hustrun tankfullt, "hon är så kär i honom som någon kan vara. Just det, att han kom ihåg en sådan liten småsak rörde henne och övertygade henne om att det är han. Jag tror jag förstår det där."

Ljusen i det lilla hemmet strålade. Den återkomne soldaten var äntligen hemma i sitt eget hem. Barnen jublade kring sin far och Kates skratt, som ännu var blandat med tårar, ljöd lyckligt och glatt.

John kom till dörren och såg nu ut som en man, den där verkligen är herre i sitt hus och har rätt att vara det.

"Hallå", ropade han, "kom hit och drick kvällste med oss! Det är gott att vara hemma, men det tog bra lång tid innan jag kom så långt."

Grannarna hörde Kate skratta, därefter John, och de förstodo att nu var äntligen det besvärliga tvivlet skingrat.

För kvinnoklubbarna att rekvirera:

Matrikel kr. 2: 50.
Medlemskort (pr 100) » 2: —.
Stadgar » » » 3: —.

Morgonbris' expedition.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring & sitt eget eller bägge makarnas liv. På grund av mindre dödlighet ha kvinnor lägre premier i **DE FÖRENADE**. Premiefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. för-
måner.

Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse:

Ordf.: Fru Anna Sterky, Barnhusg. 16, 1 tr. A. T. 72 90.

Korresp. sek.: Fru Agda Östlund, Upplandsgatan 61, 4 tr. A. T. Vasa 20 86.

Soc.-dem. kvinnornas samorganisations

i Sthlm styrelse sammanträder 2:a måndagen i månaden kl. 8 e. m. & Bryggeriarb.-förb exp., Barnhusgatan 14. Ordf. och korresp. fru A. Frösell, Upplandsg. 47, 4 tr. Allm. tel. 286 58.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.)

avhåller ordinarie möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 8 e. m.

Obs! Lokal i P-salen, Folkets Hus.

Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb

(soc.-dem.) avhåller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus.

Styrelsen.

Stockholms Tjänarinneförening

avhåller möte 1:sta och 3:dje torsdagen i varje månad kl. 8,30 e. m. (utom juni, juli och aug.) i Folkets Hus G-sal.

Styrelsen.

Kiruna soc.-dem. kvinnoklubb

avhåller ordinarie möten 1:sta och 3:dje måndagen i varje månad i Folkets Hus' lilla sal kl. 8,30 e. m.

Styrelsen.

Gellivare soc.-dem. kvinnoklubb

avhåller ordinarie möte 1:sta och 3:dje måndagen varje månad kl. 4,30 e. m. Lokal: Nya Folkets Hus.

Styrelsen.

Malmbergets soc.-dem. kvinnoklubb

avhåller ordinarie möte andra och sista måndagen i varje månad.

Nya medlemmar hälsas välkomna.

Styrelsen.

Åhus soc.-dem. kvinnoklubb

avhåller ord. möte 2:dra måndagen i månaden kl. 1/2 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.